

jedno samo primerno urejeno čitanko. Le tako se bo vse gradivo temeljito proučilo in prebavilo. Seve ne sme manjkati dobre slovnice in pripravnih spisnih vaj ter zemljevidov domače dežele in našega cesarstva.

Le tako bodo dobri učenci v zadnjem šolskem letu poznali svojo čitanko tako temeljito, kakor pozna gospodar svoje domovanje

Jednorazrednicam jedno samo čitanko!

Zc.

F i t z g a.

(Dalje.)

Oglejmo si zdaj prostor 3-5 po načrtu in po računici.

IV. teden. Ponavljanje vaj prejšnjih tednov. Otroci štejejo reči tako daleč, kolikor jim to gre. — Konkretna števila 4 in 5. — Odmišljena števila. Vaje v pisanji številnih podob in številčk. — Bralne vaje v prostoru 4-5. Vaje α , β , γ (prim. op. 3.) Ne morem si nisliti, kaj bi bilo pri tem postopanju nepsihologičnega? — V 4. tednu pridem na odmišljena števila, ko so se otroci že toliko s konkretnimi števili pečali, da nehoté sami izpuščajo imena štetih stvari. Ali je morebiti postopanje, po katerem otroci že prve ure števila odmišljujejo, bolj psihologično? N. pr. koliko kamenčkov vidiš tu? (1 kamenček); koliko palčic vidiš tu? (1 palčico); koliko koečk vidiš tu? (1 koečko). Dobro, vi ste zdaj spoznali število 1. — Tako odmišljenje se prehitro vrši, in se v otroškem duhu tudi ni izvršilo, če učenci tudi za nami govoré: Zdaj smo spoznali število 1. O pripravljanji na številke sem že govoril. Do zdaj so bili zneski pri vsaki nalogi tudi že napisani, v prostoru 4-5 pa nahajamo naloge (namenjene po načrtu za V. teden) v obliki:

$$\begin{array}{l} \bullet + \bullet = \quad \bullet \bullet + \bullet = \text{ itd.} \\ | + | = \quad | | + | = \text{ itd.} \\ \bigcirc + \bigcirc = \quad \bigcirc \bigcirc + \bigcirc = \text{ itd.} \\ | + | = \quad \sqcup + | = \quad \sqsupset + | = \quad \mathbb{4} + | = \\ 1 + 1 = \quad 2 + 1 = \quad 3 + 1 = \quad 4 + 1 = \end{array}$$

da se vadijo otroci znesek samostojno pripisavati. Tu prestopamo tudi od konkretnega na abstraktno, ali je morebiti to nepsihologično?

V. teden. Ponavljanje vaj prejšnjih tednov. — V prostoru 1-5 vadijo se otroci, da sami pristavljajo zneske računov. — Bron, bronasto denarje; kaj kupiš za denarje? — Otroci štejejo predmete, kolikor dalječ jim to gre. — Številka od 6 do 10. Vaje α , β , γ (prim. op. 3.) — Bralne vaje. Pisanje številnih podob.

VI. teden. Ponavljanje vaj prejšnjega tedna. Pisanje številčk. — Konkretna števne vaje Aa, Ab, Ac, Ad (prim. op. 6).

Otroke torej zraven drugega seznanimo z denarjem, in začeli smo vstvarjati skušnjijski krog z vprašanjem „kaj kupiš za denarje“ (prim. prejšnje o uporabi reč.) — Sploh smo v teh tednih otroka preskrbeli po načelu „drugo za drugim“ z onim gradivom, katero potrebuje za računanje, s števili, s potrebnimi pismenimi znaki itd. Prepustili smo pa otroku tudi časa, da si vstvari jasne predstave o številih do 10, s katerimi ima pozneje računati. Ako nadalje pomislimo, da so po načrtu VII., VIII. in IX. teden namenjeni, da vadijo otroka v števnih vajah A, potem moramo reči: prve predstave „štenje, številna vrsta, število in jeden“ so po teh tednih učencu popolnoma jasne. Ali to res ni psihologično gospod Fr.?

V IV tednu pa vadimo učence osobito v števnih vajah (konkretno in abstraktno) Ac in Ad s števili 1, 2, 3; n. pr. Štej do 5 — in od tod za 1 (2, 3) dalje; štej od 5 za 1 (2, 3) naprej. S temi števničnimi vajami pripravljamo na prištevanje števil 1, 2, 3. Ako pa te vaje še podpiramo z oblečenimi nalogami, katere so vzete iz skušnjijskega kroga učencev (n. pr. Ti imaš 3 hruške in mati ti dadó še 2; koliko jih imaš potem? — Otrok odgovori „5“ in za zdaj moramo s tem odgovorom zadovoljni biti) potem požene učencev duh tak popek, da se pri prvi priložnosti mora razcveteti v predstavo prištevanja. One števne vaje moraš celó v naloge spremeniti n. pr.: „Do katerega števila prideš, če od 5 za 1 (2, 3) naprej šteješ?“ Take naloge rešujejo otroci popolnoma samostojno in kdo se predrzne trditi, da tako postopanje ni psihologično?

V IX. tednu začnemo po načrtu in računici črte po dolgotosti primerjati, da pripravljamo na mere in merjenje.

Sploh opazujemo, da zahtevajo moji načrti „ponavljanje, pripravlanje in pripenjanje novih predstav o pravem času“. Ali to nasprotuje psihologičnemu pouku? Če učitelj moje 1. računice ne uporabi prav, ali sem potem morebiti jaz kriv slabemu uspehu?

V X. tednu najde učenec že mizo pogrnjeno in treba je le, da se mu prinese prva jed „prištevanje“; hlastno jo zavžije. Te slike za apercpejijo naj se nobeden izmed bl. čitateljev ne prestraši. Prištevanje uvedel bi pa jaz z oblečenimi nalogami, kakor sem že gori povedal. N. pr. Ti imaš 1 vinar, mati ti dadó še 1 vinar; koliko vinarjev imaš potem? — Ako ti dado še 1 vinar; koliko jih imaš potem? — In še 1 vinar, koliko potem? itd., da pridemo do 10. Takisto bi postopal s prištevanjem števila 2 in 3 pri uvodu; s kratkimi odgovori otroka bi bil pa popolnoma zadovoljen. Ko sem na ta način otroku njegove misli vzbudil, potem pa preidem k nazorovanju prištevanja števil 1, 2, 3. Abstraktno prištevanje bi še le drugo ali tretjo ali tudi še le 4. uro (poluro) prišlo na vrsto.

V X. tednu pa zahteva moj načrt tudi oblečene naloge po 1. osnovnem primeru — osnovni primeri za uporabno računanje so navedeni v „Popotniku“ v opomnji pred tem načrtom pa tudi v moji metodiki — pri katerih se otroci navajajo na sklep „in“. Kako se to zgodi, čem osvetliti s primerom.

„V šoli je 1 učence, pride pa še 1 učence, koliko učencev je potem že v šoli?“

Otrok odgovori na kratko „2“. Dobro, pa od zdaj zanaprej hočemo tako-le govoriti: „V šoli sta potem 1 učenec in 1 učenec t. j. 2 učenca“. Takisto na drugih primerih toliko časa (tednov, če je treba), da se učenci tega sklepa popolnoma privadijo.

Podrobno v posamezne točke načrta in računice ne morem preiti, ker bi na ta način namesto krajšega spisa nastala cela knjiga; razumen učitelj zdaj že izprevidi, ali je moja logična metoda tudi psihologična ali ne. Omenim naj pa še, da se morajo otroci, ko prištevanje števil 1, 2, 3 popolnoma razumno izvrševati znajo, te vaje tudi na pamet naučiti, kakor je v načrtu zaznačeno; sploh to veljá tudi pozneje za osnovne vaje. Gotovo pa je tak načrt po tednih samo idealen, samo kažipot; okolščine določujejo mnogokrat, koliko tvarine otroci v vsakem tednu prenesó in kedaj one vaje, v načrtu zaznačene z $1 + 1$, $1 - 1$, 1×1 in $1 \vee 1$ popolnoma znajo. Če je treba, preneha učitelj z onimi vajami na pamet že poprej, ali pa jih obdeluje še delj časa, kakor je to po načrtu zahtevano. Zdaj pa, ko otroci vaje za prištevanje števil 1, 2, 3 ne razumé samo, ampak tudi znajo na pamet, je voda jez prodrla in prištevanje števil 4 in 5, 6, 7, 8, 9 teče tako rekoč samo naprej.

Vprašam vas, gospod F., ali je tak pouk lahko umljiv, ali prehaja od znanega na neznan, od bližnjega do oddaljenega, ali je učna tvarina tako razčlenena, da se postopa pri pouku strogo po stopnjah naprej, ali je tak pouk nazoren? Računice ne morejo vsega v sebi imeti, tudi učitelj sam ima svojo nalogo, da stori svoj pouk psihologičen.

(Dalje prih.)

L. Lavtar.

Kako je obrezovati vrtnice?

V novejšem času se pri nas kaj močno goje raznobarvne vrtnice. In kako bi se tudi ne, vsaj je vendar vrtnica kraljica cvetlic, kakor so jo imenovali že stari Rimljani. Po mestih, trgih vaseh in tudi samotnih stanih opazujemo, da se vedno več teh cvetlic rodi po vrtilih, pa tudi ob hišnih stenah, zlasti ob pročelji. To je vse hvale vredna navada in mi želimo, da bi se pri nas še bolj ukoreninila. Tako se bodo olepšali naši kraji, sela, stanovališča. Pa tudi na človeško srce